

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 28 cor., pe jumăt. de an 14.40 C., pe un sfert de an 7.20 C. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 10 cor., pe jumăt. de an 5 cor. Abon. la mai multe ex. 4 Cor. la an.

O conferință de pace la Copenhaga

— Neutralii intervin în chestia păcii. — Wilson s'a înțeles cu statele neutrale. — Agitația pentru pace la Londra. —

Berlin, 23 Decembrie. — Sosesc știri din Copenhaga, după cari, se vor întruni îndată după anul nou la o conferință oficială de pace reprezentanții diplomați ai statelor în război împreună cu reprezentanții statelor neutrale, — pentru a stabili posibilitățile unor tratative oficiale.

Geneva, 23 Decembrie. — »Daily News» anunță că președintele Wilson a redactat nota sa după o înțelegere prealabilă avută cu celelalte state neutrale. Așa că se poate spune, că cuprinsul notei lui Wilson reprezintă vederile tuturor statelor neutrale.

Alte ziare engieze se ridică contra pasului lui Wilson, numind pe președintele Statelor Unite, un dascăl bătrân, care oprește elevilor să se mai bata, căci prin sgomotul lor, îi tulbură liniștea.

Basel, 23 Decembrie. — »Baseler Nachrichten» află că amicii păcii din Londra, au convocat pentru sărbătorile Crăciunului, trei adunări populare în favoarea păcii. Alte întruniri de acest fel vor avea loc la Glasgow și Manchester.

Guvernul englez proiectează ca în contra acestei agitații de pace, să răspundă cu o nouă ofensivă pe frontul anglo-francez.

ner Tageblatt» scrie: Plecarea baronului Burian dela ministerul de externe nu înseamnă de loc o schimbare a politicii actuale. E numai o schimbare de persoane, iar nu de sistem. Azi când în monarhia noastră se caută concentrarea tuturor energiilor la conducerea monarhiei, persoana contelui Czernin e bine aleasă, căci se bucură de încrederea Coroanei și e în raporturi strânse cu noul prim ministru austriac și în relații amicale cu prim ministrul ungar. Este un mare moment acela de azi, când contele Czernin ia conducerea afacerilor noastre externe și președinția consiliului de miniștri comun.

Din cauza Crăciunului catolic, ziarul nostru nu va apare decât MERCURI 27 Decembrie c.

Demonstrații contra ambadorului englez din Petersburg

Lipsca, 23 Decembrie. — »Leipziger Neueste Nachrichten» află din Stockholm, că la Petersburg, au avut loc ieri mari demonstrații de stradă, contra ambadorului englez Buchanan, care așijă mereu cercurile autorizate din Rusia să se declare pentru continuarea războiului. —

Mulțimea a demonstrat în fața ambasadei engleze, a pătuns în palatul ambasadei, distrugând o parte din mobilier.

»Nowoje Wremja» anunță că ambadorul englez, Buchanan va fi rechemat. Motivul rechemării ar fi un conflict cu guvernul rus.

În jurul schimbării dela ministerul de externe

— Burian — Czernin. — Impresia în cercurile politice. — Contele Apponyi laudă pe contele Czernin până la un anumit punct. — Ce se crede la Viena. —

Budapesta, 23 Decembrie. — În toate cercurile se discută cu multă aprindere schimbarea ce s'a produs pe neașteptate la ministerul de externe austro-ungar. Fapt e că în multe locuri, se știa de mult despre schimbarea ce se va produce, și numai pentru marele public era aceasta o senzație.

După »Neues Pester Journal» la partidul guvernamental se dau mai multe motive ale acestei schimbări.

După o versiune, s'ar fi început o acțiune separată de tratative cu Italia, care acțiune nu se poate duce la bun capăt, fiindcă stau în cale unele declarațiuni ce le-ar fi făcut baronul Burian. De aceea el pleacă, ca punctul lui de vedere mai vechiu față de Italia să nu fie o piedică în desfășurarea evenimentelor.

După o altă versiune, se contează la aceea, că statele neutrale vor întreprinde în curând o mare acțiune în favoarea păcii, și de aceea se vor reîntrege toți acei bărbați de stat din statele în război, cari erau prea angajați cu acțiunile și declarațiile lor, ca să fie inclinați pentru concesiuni în vederea unei înțelegeri reciproce. De aceea se produc acum schimbări la ministerele din statele beligerante.

Iată de ce și schimbarea dela ministerul de externe vienez, poate fi considerat ca un simptom de pace, și primit cu bucurie.

Interesant ce declară din rândurile opoziției ungare, un fruntaș politic —

contele Albert Apponyi, despre această schimbare:

— Nimene nu poate cere dela noi, ca după critica aspră ce am făcut-o în Cameră activității baronului Burian, să privim cu regret plecarea lui. Nici odată însă n'am refuzat să acordăm stimă persoanei sale, și n'am pus nici odată la îndoială munca lui prețioasă și experiențele lui diplomatice — deși avem impresia că a lăsat să treacă neobservat multe prilejuri importante.

O judecată definitivă asupra activității lui numai istoria o poate da. Cât privește succesul lui, contele Czernin, este neîndoios, că Cartea Roșie ce a fost scoasă cu privire la războiul cu România, justifică activitatea lui diplomatică, și-i simțim dator cu o satisfacție, pentru învinuirile ce-i le-am adus.

Trebuie să concedem, că a apreciat just situația din România, și despre impresiile ce le-a dobândit a trimis rapoarte de maestru. De aceea viitoarea lui activitate diplomatică, o putem privi fără prejudecată și cu așteptări binevoitoare.

Altfel stau însă lucrurile, când ne gândim la declarațiile ce le-a făcut la vremea sa despre independența națională a Ungariei, și dacă e posibilă o concurență cu dînsul pe acest teren. Rămâne de văzut dacă și-a schimbat vederile, și dacă va conduce ministerul de externe, conform cu constituția și independența noastră.

Viena, 23 Decembrie. — »Neues Wje-

Războiul cu România

— Rușii atacă mereu fără succes la granița Moldovei. — Progrese germano-bulgare în Dobrogea. — 900 ruși prizonieri. —

De pe frontul român, au sosit următoarele știri:

La armata mareșalului Mackensen:

21 Dec. — Nici un eveniment important.

La armata arhiducei Iosif:

De ambele părți de valea Troțușului, acțiuni dușmane fără succes.

Höfer, mareșal-locot.

Pe frontul arhiducei Iosif:

Un atac de noapte al dușmanului la Csülmér, la nord de valea Troțușului, a eșuat.

La armata mareșalului Mackensen:

În Muntenia, situația nu s'a schimbat.

Armata dobrogeană a făcut progrese și a luat rușilor 900 prizonieri.

v. LUDENDORFF

Comunicatul bulgar anunță:

21 Dec. — În Dobrogea, lupte de recunoaștere pe tot frontul. În Muntenia de răsărit nimic nou.

Marșul lui Mackensen spre Siret

Ziarul militar semi-oficial rus »Ruskii Invalide» caracterizează înaintarea oștirilor centrale spre riul Siret, ca marșul fulgerător al lui Mackensen. Așa o repezițiune în înaintare a trupelor de cavalerie și infanterie, nu s'a mai văzut, chiar amintindu-se de remarcabilele marșuri ale infanteriei dușmane în timpul iernii dela lacurile Mazurice.

Rușii ocupă pozițiile trupelor române

»Secolo» anunță că trupele române au cedat acum cu totul pozițiile lor trupelor rusești, — și s'au retras, de oarece acum în Moldova și Basarabia, are loc o reorganizare radicală a oștii române.

MERSUL RĂZBOIULUI

Trupe germane pătrund în două pozițiuni rusești

Bulgarii bombardează mereu Monastirul. — Nimic deosebit pe frontul francez și italian.

De pe frontul rusesc au sosit următoarele știri:

Pe frontul priunului Leopold al Bavariei:
22 Dec. — Trupe germane au pătruns prin două linii dușmane până la Zvyzyn și s'au întors cu prizonieri și pradă.

HÖFER, mareșal locot.

De a lungul Dunei și la Stochod, focul de artilerie rusă a ținut mai mult timp. Atacul întreprins de două companii dușmane la sud-est de Riga, a fost respins. La nord-vest de Zarkosce, trupe germane au pătruns în cele două poziții avansate rusești, și în satul Zvyzyn, și după explozii de mine ce-au făcut, s'au întors cu 34 prizonieri și 2 mitralieze.

v. LUDENDORFF

Din Balcan se anunță:
Comunicatul german anunță de pe frontul macedonean următoarele:

Cloeniri de patrulare la riul Struma.
Comunicatul bulgar, cu o zi mai vechiu, anunță: Slab foc de artilerie în regiunea Monastir. Violent foc de artilerie în cercul Cernei. Trupe germane au respins un atac dușman pe înălțimea la apus de cota 1050. Lupte slabe de artilerie și patrulare la răsărit de Cerna, la Vardar și la Struma.

— Biroul de presă sârb anunță că bulgarii bombardează mereu Monastirul. Într-o singură zi au fost distruse de granate peste 100 case și omorâte 20 persoane.

— Partidul militar grec și liga rezerviștilor cere ca guvernul să respingă ultimatul Ententei, pe care l'a acceptat odată.

— La Paris, a fost numit reprezentant al guvernului provizor din Salonic, fostul ministru de finanțe grec, venizelist: Diomade.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Situația pe front neschimbată. —
Nemulțumirile Italiei contra Ententei. —

Nimic deosebit, pe frontul italian, nici pe zina de 22 Decembrie.

— În Senatul italian, Mazzioti, s'a ridicat contra declarației prim ministrului francez Briand, că în lupte, ofensiva rusă a salvat Italia. Italia s'a salvat singură.

— Ferrari a arătat că povara cheltuielilor de război apăsă prea mult asupra Italiei, și hărțile de stat italiene perd mereu în valoare. Cere re-deschiderea Burselor. Arată că Ententa nu se ține de promisiunile către Italia. Pentru căbuni și alte articole Italia plătește cu 85 procente mai mult ca în timp de pace.

LUPTLE DIN APUS

— Foc de artilerie la Somme. — Noui divizii engleze pe frontul francez.

Într-o zi, submarinele germane au scufundat 16 vapoare. —

Comunicatul german anunță de pe frontul anglo-francez următoarele știri:

22 Dec. — Aproape de coastă, în regiunea Somme și pe malul de răsărit al Meusei, acțiunea de artilerie a devenit mai intensă în orele de după amiază.

La Iser a fost înălțurat un pârâu belgian.

v. LUDENDORFF

— »Secolo« anunță că în ultimele 2 săptămâni, au sosit încă 6 divizii engleze pe frontul francez.

— 40 deputați englezi au cerut ca guvernul să introducă obligațivitatea serviciului militar și în Irlanda, ca să se aplice principiul egalității jettelor în regatul englez unit.

— În ultimele 24 de ore, submarinele germane au scufundat 16 vapoare de 22.000 tone

Numai 2 coroane

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele

— »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Pacea e pe drum

Nota lui Wilson în numele neutralilor

Biroul de presă englez publică nota președintelui Statelor-Unite adresată tuturor statelor în război, în care se propune, ca la ocaziunea cea mai apropiată, națiunile beligerante să facă cunoscut vederile lor despre condițiunile în care s'ar putea duce la sfârșit războiul, și despre măsurile ce sînt de luat cari să dea garanții contra unei reizbucniri a unui conflict asemănător.

Wilson spune că resimte oarecare șială să facă în momentul de față propuneri, căci ar putea să apară că ele ar fi produse de oferta de la cum de curând a puterilor centrale. De fapt însă inițiativa lui nu stă în nici un fel în legătură cu această oferta.

Wilson atrage atențiunea asupra faptului, că țelurile statelor în război de ambele tabere, sînt în baza lor, aceleași, anume de a apăra drepturile și privilegiile statelor mici și popoarelor slabe. Fiecare dorește pentru viitor siguranța contra repetării unui astfel de război. Fiecare va veghea contra constituției de asociațiuni sau alianțe contrare, cari ar putea fi o nesiguranță în echilibrul puterilor, dar fiecare e și dispus să cumpănească chestiunea creării unei ligi a națiunilor, care să asigure pacea.

Statele Unite sînt interesate în modul cel mai profund la măsuri cari să garanteze pacea viitoare a lumii. Wilson propune, de a se compara vederile reciproce despre condițiile fiecărui grup cari să precedeze, acordurilor definitive pentru pacea lumii.

Nici una din cele două grupări în război n'au indicat până acum țelurile precise, cari să satisfacă pe ele sau popoarele lor.

Președințele nu propune pacea, ci sondează numai, ca lumea să aștepte într-o câtă pace e apropiată. Președințele Statelor-Unite s'ar simți teribil un voal să servi în această direcție, sau chiar să ia inițiativa.

Ce impresie a făcut nota lui Wilson, în țările Ententei

Nota lui Wilson a provocat la Lon-

dra pe lângă o mare surprindere, și mirare pentru faptul că nota aceasta a urmat așa de curând la nota germană. Se afirmă că Germania a cunoscut înainte intenția lui Wilson și de aceea a venit repede cu propunerea de pace. Corespondentul din Londra al ziarului »Telegraph« scrie, că nota lui Wilson va fi luată în considerare, numai că nu se aprobă observația lui Wilson, că ambele grupuri de puteri ar avea aceleași țeluri de pace. Impresia e în Londra că de data asta Wilson fără să vrea a dat un sprijin Germaniei. Surpriza de Crăciun a lui Wilson a făcut o rea impresie în țările Ententei. Se crede că și alte state neutrale vor urma pilda Statelor-Unite.

Ziarul englez »Times« observă că puterile Ententei vor studia nota lui Wilson, dar nu vor da ascultare pledoariei sale. Vor fi foarte amabili față de Wilson, dar dânsul nu va putea să impedece statele Ententei să apere libertatea popoarelor. Pasul lui Wilson a surprins foarte mult, asta mai ales fiindcă cele mai importante ziare americane au salutat refuzul propunerii germane de către Lloyd George.

Remiterea notei lui Wilson

Din Viena se anunță că ambasadorul american Panfield a prezentat erii ministrului de externe baronul Burian, nota președintelui Wilson. Nota va fi acum remisă noului ministru de externe Czernin, care după studierea notei va da răspunsul cuvenit.

Încă un discurs contra păcii al unui ministru englez

În Camera Comunelor ministrul englez, Bonnar Law, ocupându-se de chestiunea de pace a spus: Cățiva deputați englezi au spus, că să aflăm mai întîia condițiile propunerii de pace. Voiți condițiuni mai sigure decât convenția aceea care proteja neutralitatea Belgiei? Voiți promisiuni care să ne dea o siguranță mai mare decât am avut-o înainte de izbucnirea războiului? Azi Germania propune pace numai pe baza armatei ei victorioase. Oare ce situație s'ar crea dacă s'ar realiza pacea pe temeiul victorioasei armate germane? Mizeria și pericolele de care suferă lumea vor putea fi înlăturate numai prin aceea că Germania să fie adusă la convingere, că militarismul nu înseamnă o dominațiune bună. Noi nu luptăm pentru teritorii și pentru puterea mai mare a unui popor, ci pentru siguranța în vremea de pace. Pacea nu poate să vie, fără ca cea mai mare crimă în istorie să nu fie pedepsită.

Dela administrația »Foaia Poporului Român«, Budapest, VII. Iul. 36 se poate comanda următoarele:

Harta Europei împreună cu harta Ardealului

cea mai nouă ediție, care cuprinde toate țările învrăjbite, fiecare țară separat colorată costă 1.50 cor., plus 10 fileri porto postal.

Știrile zilei

E V A

Ceea ce sunt? Ce vrei să fiu? Alege!
Dă-mi aripi, — voi fi inger de lumină,
Și smulge-le, — voi fi numai femeie.
Privirea ta mă face fără vină,
Dar tot ea poate pătime să-mi dea
Și de păcat făptura să mi-o lege.

Ceea ce sunt? Ceea ce ești tu însuși.
Copii suspini, — sunt sora și sunt mama
Ce va veni zâmbind să șteargă plânsu-ți
Și pentru tată, chiar de port marama,
Rămân felia scumpă de altă dată.
De treci nepăsător, — sint Trecătoarea.
Dar carba ta credință mi-a redat
Eternitatea clipei, dacă în marea
Fluidicelor plete te-ai scaldat.
De poruncești, eu voi lovi în palme,
Ritma-voi goala pasul baiaderii,
Și dacă vrei, voi sta curată 'n strană
Și voi reți în murmur lin de psalme
Iar Stânta 'nvingătoare a durerii...

Dar de mă rogi, ți-o face altă rană.

Indragostit mă chemi, — îți sunt iubita
Ce-ți poartă în ochi Destinul. De ești bestie,
În brațul tău m'oi frânge ca o frestie.
Și pofta mea pe veci nepotolita
Te va înlanțui cu lanț de șarpe.

Dar dacă ești înaltul visător
Ce-aude în suflet freamate de harpe,
Disprețuind un spasm amăgitor
De îndrăsnești să urmărești ideea
Și 'n sferele sonore s'o vânezi, —
Atunci cu lampa în mână sunt Psychica
De strajă lângă tine... de-o mai vezi!

Ion Pillat.

Contele Czernin — noul ministru de externe al monarhiei

Senzația zilei de astăzi este schimbarea ce s'a produs la ministerul de externe austro-ungar. Baronul Burian s'a retras dela acest post și în locul lui monarhul a numit pe contele Czernin, fostul ambasador al monarhiei la București. Burian însă n'a fost înlăturat cu desăvârșire — cum ar fi dorit opoziția ungară, ci a fost numit ministru de finanțe comun, iar titularul acestui minister, prințul Hohenlohe, va fi numit maestrul suprem al ceremoniilor Curței.

Faptul că Burian a rămas la putere, dar în alt post cu răspundere are acea semnificație pentru a demonstra străinătății, și cercurilor opoziționale interne, că Burian se bucură de aceeași încredere a monarhului. A fost totdeauna uz ca unul din cele trei ministere comune ale monarhiei trebuie să fie ocupat de un ungar. Iată de ce Burian ungar, părăsind postul de ministru de externe, a fost încredințat cu conducerea ministerului de finanțe comun, pe care l'a condus și înainte.

Noul ministru de externe, contele Ottokar Czernin, este o persoană marcantă, care de repetate ori a jucat un rol important în politica internă a Austriei. În Camera senilor din Austria, unde este membru și în delegațiunile a fost de repetate ori importante discursuri despre politica externă a monarhiei. Ca și noul prim ministru austriac, contele Czernin a fost unul din oamenii de încredere ai decedatului

moștenitor de tron al arhiducelui Francisc Ferdinand. Czernin s'a născut la anul 1872 și s'a devotat Carierei diplomatice. A fost secretarul legației la Haga și la Paris. La 1903 a fost membrul dietei boheme, ca reprezentantul marei proprietăți agrare. În discursurile și în scrierile lui politice contele Czernin s'a pronunțat pentru o reformă a constituției prin care trebuie să se reguleze și acordul cu Boemia și acordul cu Ungaria. În privința raporturilor cu Serbia și Muntenegru a propus ca monarhia să între în legătură de prietenie și să-și creieze vecini, cu care să poată trăi în bună armonie și să renunțe la politica imunsăturii cu acul, care duce la disperare.

Un consiliu de miniștri ungar,

s'a ținut ieri sub președenția contelui Tisza, ocupându-se cu chestiunile legate de încoronarea regelui.

Se oprește importul din străinătate,

a următoarelor articolelor — conform celei mai noi ordinațiuni a guvernului ungar: Obiecte de mătăasă, bumbac, lână, hârtie de țigarete, articole de galanterie, obiecte de piele, ceasornice, juvaeruri, pietre prețioase, instrumente optice, clavieruri, tablouri, parfum, antichități, gramofone.

S'a prelungit termenul pentru subscrierea la împrumutul de război

Ieri, 22 Decembrie, era ultima zi în care se mai putea subscrie la al 5-lea împrumut de război. Facându-se din partea băncilor o cerere de prelungire a termenului, ministrul de finanțe l'a prelungit până la 8 Ianuarie 1917.

Deja 23 Dec. până la 7 Ianuarie 1917, se va plăti pentru obligațiile de rentă de 6 procente — cor. 98.30 pentru fiecare 100 coroane.

Indemnăm publicul român să profite de această prelungire, și să semneze la împrumutul de război.

Jaful cu bomboanele pentru pomul de Crăciun

Din Viena se anunță: Poliția a primit numeroase plângeri dela public contra cofetărilor, cari odată cu apropierea Crăciunului, au scumpit enorm zaharicalele destinate pentru pomul de Crăciun. Poliția a făcut o anchetă la 442 cofetării și a constatat că 174 cofetării au urcat prețul bomboanelor cu suta la sută și chiar și mai mult. Poliția vieneză a confiscat aceste bomboane și a dat în judecată pe cofetari.

Prietenul împăratului Wilhelm condamnat

Cunoscutul scriitor bavarez Ludovic Ganghofer, amicul împăratului Germaniei, a avut un proces interesant la Berlin. Călătorind în tren cu avocatul berlinez dr. Korn, dintr'o discuție în chestia războiului, au trecut la ceartă. Reciproc și-au aruncat cuvinte ofensatoare, până ce Ganghofer în focul certei i-a spus avocatului: »Porc de câine«. Și unul și altul s'au dat în judecată dar osândit a fost numai Ganghofer la 500 mărci amendă.

Pomaria din Oravița

Correspondentul nostru din Oravița ne scrie, că spiritele pe teritoriul pe care e activă tovarășia »Pomaria« s'au liniștit, lucru ce se dăorește d-lui deputat dr. Iosif Siegescu. D-sa a lucrat din toată puterea la locurile competente, ca să primească îngăduință pentru »Pomaria« — spie a se putea da oamenilor cari au comină în loc de bani jumătate din răchie. Oamenii cari și acum au comină au cu felul acesta de împărțire mai mare dobândă de cât aceia, cari au fier răchie cu buleta lor. Că într'adevăr e așa, se vede și din socoteala de aci: E știut lucru că dintr'un hectolitr (100 litre) de comina iese 4 litre curate de spirt — adică patru graduri. »Pomaria«, după lege ar trebui

să plătească la oameni pentru comină de vară treisprezece coroane — iar pentru comina de toamnă optsprezece coroane. D-l deputat Siegescu însă, rugând pe ministru ca »Pomaria să poala da 1/2 din răchie, — adică după fiște-care hectolitr 2 grade, (libre de Spirt) — oamenii primesc pentru aceste 2 grade în loc de 13 sau 18 coroane — 46—48 coroane, fiindcă prețul de grad al răchiei e acum de 23—24 coroane. Oamenii cari însuși au fier răchia — au trebuit să se îngrijească de lemne, de lucrători — și au trebuit să plătească buleta (finanții) și și-au vândut răchia cu 2—3 luni mai înainte numai cu 10—12 coroane, deci au primit pentru 4 litre 40—48 coroane, din cari bani au trebuit să subtraga suma ce au dat pentru buletă, lemne și altele.

»Pomaria« fiind societate adică tovarășie e în măsură să facă îmbunătățiri în privința asta pentru popor. Darea după legea nouă, fără spesele finanțelor, cari se urcă la o sumă mare — e după fiște-care litru de răchie 3 coroane 80 fileri. Firește, că Pomaria în anul acesta plătește darea de spirt și după răchia ce o primește poporul după comina încă nefiartă, fiind anul acesta, prețul răchiei atât de mare. Tot d-l dr. Iosif Siegescu a hotărît că comina fiartă să o poată duce oamenii dela cazan fără nici un ban. Și aceasta e o îmbunătățire pentru popor — de care cu greu se vor putea împărtași comunele acelea, cari nu se țin de »Pomaria«.

Ai fi bine, ca poporul să înțeleagă binele ce îl ajunge prin aceea, că să țin de societatea aceasta — căci prin aceasta el însuși hotărăște de soarta lui proprie.

In magazinul cojocarului Reichenberg

puteti cumpara ieftin blani fine.

Budapest-Beváros

IV., Hajó-utca 16. Filială: Dohány-u. 1/b.

Urcare de abonament

Aducem următoarele la cunoștința stimaților noștri abonați:

Scumpetea mereu crescândă a hârtiei, cernei și a celuilalt material necesar pentru efectuarea ziarului — ne-a silit ca dela 1 Septembrie să urcăm prețul unui exemplar al ziarului nostru dela 6 fileri la 10 fileri.

În conformitate cu aceasta urcare a prețului pentru cititorii cu numărul, trebuie să urcăm și prețul abonamentului.

În consecință, abonamentul ziarului nostru va fi până la finele anului:

Pentru ziarul zilnic:

Pe 3 luni Cor. 7.20

Pentru ziarul săptămânal:

Pe 3 luni Cor. 2.50

Abonamentul pentru abonații noi la mai multe exemplare e până la anul nou 1 coroană.

Avem credință, că stimații noștri abonați vor lua în considerare motivele serioase cari ne îndeamnă la această urcare a prețului de abonament, și ca și înainte ne vor acorda aceeași sprijin cald.

Noi în rîndul nostru ne vom sili a face din ziarul nostru cel mai bine informat, și cel mai interesant ziar zilnic român din Ungaria.

Rugăm pe abonații noștri să achite fără întârziere plata abonamentului în restanță.

La muncă, toți cei vechi, sinceri și adevărați binevoitori și sprijinitori ai noștri
Cu dragoste frățească:

ADMINISTRAȚIA

„Foaia Poporului Român“
Budapesta, VII., Ilka-u. 56

Roman de H. SUDERMANN

Nunta Yolantei

(Urmas)

Dar după ea, rușinea! rușinea! Da, domnilor, mi-era rușine, când mă gândeam la nităturile răutăcioase și bătănoare la cari de bună-voie mă expunea și bucuros mi-aș fi luat seamă.

Dar iată venise ceasul! Înainte pentru glorie. Mai întâi mă făcu frumos. Răzându-mă, îmi tăia de două ori bărbia; unul din rânđași trebui să alege la două mile de aci, până la farmacie ca să-mi găsească un plastru de culoarea carnei. Apoi îmi strinsei haina, încheind-o, în așa chip, că abia puteam să-mi mai trag sufletul, iar biata mea soră bătrână, era cât p'aci să-și piardă răbdarea, tot făcându-mi și stricându-mi nodul cravatei, care mi se părea meru că nu-i destul de înfașător.

Și în vremea asta mă stăpânea acelaș gând străpungător:

Hanckel, te faci de ris!

Din potrivă, sosirea părea magistrală.

O pereche de cai strașnici, trăsura «lando» captușit din satin roșiatic. Nici un prinț n'ar fi putut intra într'un chip mai impunător. Și cu toate astea, bucuros aș fi dat înapoi, așa de tare tremuram.

Bătrânul mă primi, și făcea pe niz-naul, ca și cum nu i-ar pasa de cele ce au să se petreacă. Când îi ceru cinci minute de convorbire, luă deodată o înfașurare stăpânită a omului care se teme să nu-i cer pe neașteptate vre-un împrumut.

— «Lasă, lasă, eu ai să pleci tu nasul acum, înii zic eu, și aștept replica sortită să dea naștere unei scene frumoase, foarte mișcătoare, cu îmbrățășări, cu lacrimi, de bucurie, și cu toată punerea în scenă obligatoare. Fiindcă trebuie să știți domnilor, când cineva are portofoliul plin cu gologani, apoi devine grozav de vanitos.

Vulpeul bătrân se pricepea bine în afaceri, el știa că dacă vrei ca marfa să aiba mai multă trecere în ochii musterului, trebuie s'o lauzi cu glas tare, și pentru însușirile pe care le are, și pentru cele pe cari nu le are.

Când îi făcu cererea, el, umflat din caleafară, de o demnitate venită pe neașteptate, îmi răspunse:

— Mă iartă, domnule baron, Cine mă asigură pe mine că această căsătorie — împotriva fiicei, trebuie s'o recunoști, — are să iasă bine?

Cine îmi garantează, mie, că după un an sau două nu am să mă pomenesc cu această fată într'o noapte, că vine la mine cu capul gol, numai în cămașa de noapte, și-mi spune:

Tată, ia-mă lângă tine, tată, eu nu mai pot trăi cu bătrânul ala de Hanckel!! Oprește-mă acil!! Ah! domnilor, era grozav!

— Uite de ce, urmă el, ca un tată cu judecată, un tată care se gândeste la ziua de mâine, nu îndrăznesc să-ți incredințez fata mea.

Care va să zică, mă trimite să mă plimb!.. înii zic... își bate joc de mine!.. Mă ridic să plec, fiindcă convorbirea mi se părea sfârșită, dar bătrânul mă silește numai de cât să mă așez din nou.

— ...Nu îndrăznesc să-ți incredințez copila mea... cel puțin fără ca eu să fi observat formele la care un om ca mine se socotește dator față de un om ca d-voastră... adică... spre a vorbi mai lămurit... fără a ne fi înțeles asupra formalităților prin cari un tată trebuie să asigure viitorul fiicei sale... adică mai limpede zestre.

Dar de astă dată, înțeleg și pufnese de râs, Ah! pungașul!.. Pungașul bătrân!.. De aia îmi jucase el toată comedia asta, numai ca să mă facă pe mine să-mi iau nădejdea dela zestre. Văzându-mă că râd, el dădu dracului și pathos și pudoare, și demnitate și toț, și se porni și el pe râs cu mine, răzând în toată voie, apoi îmi zise:

— Uite ce e... dacă d-ta ei lucrurile așa, scumpul meu!.. dacă aș fi știut dela început!.. vezi... dar ce-are aface, e mai bine când încerci... dacă se minerește, cu atât mai bine!

Și în chipul acesta, ne înțeleaserăm.

Atunci o chemă pe baroana și trebuie să spună că spre cineea ei, uită rolul pe care trebuia

să-l joace în fața mea: îmi sări de gâf, înainte ca soțul său să fi terminat de a-i explica lucrurile — asta numai spre a lămurii aparențele.

Și Yolantha?

Palidă ca moartea, cu buzele strănse, cu ochii pe jumătate închiși, ea se ivi pe pragul salo-nului și în tăcere îmi întinse amândouă mâinile. Apoi, cu un pas de automat, se duse la părinții săi și se lăsă să fie sărutată de ei.

Vedeți, domnilor, lucru ăsta mi-a dat din nou de gândit.

(Va urma)

Femeile și fetele de azi

Nu mai titlu acesta și evocă în mintea cititorilor mei și mii de lucruri, volume întregi scrise, experiențe nenunțate. Fetele de azi! Dar sint totuși... sau mai bine au devenit totul, căci înainte nu erau nimic. Acum un veac, acum câteva zeci de ani, fetele nu erau decât niște naive, cari nutreau visuri de dragoste platonice, cari abia eșeau odată pe an la un bal și unde privirile lor caste, nu ghiceau și nu vedeau nimic. Zile întregi stăteau în casă citind pe Paul și Virginia sau cine știe ce romantice povești de dragoste. Nu cunoșteau nimic din taina pe care o așteptau, dar o așteptau inocente și cuvicioase. Erau așa de puțin elegante, dar atât de grațioase, atât de delicate și gingașe... Sufletele lor plătând aveau poezia amurgurilor și a peisajilor de seară.

Dar acum suntem în alte timpuri. Orașele mari au devenit focare de energie omenească, fiecare clipă își are rostul ei, simțul realității e tot ascuțit, visurile nu mai au nici un rost. Femeile și fetele sunt și ele mai realiste... Fac sporturi, practica staturile igienice... nu mai lasă nici o umbră de mister nicăieri, Vor să știe totul, Sint elegante — de o eleganță desăvârșită, dar sufletele lor sint reci și fără pic de poezie. Astăzi de mici, fetele nu mai visează feți frumoși, ci bani, bani... mulți... și toaleta și automobile și fast... Asta vor astăzi... La 15 ani încep să-și caute prietenii casei de mai târziu... în așteptarea unui nabab în vîrstă.

Soaptele discrete de prin buduarele tainice sunt înlocuite astăzi cu spiritele îndrăznețe spuse semnificativ în timp ce tanguează furios. Merg la varietate și cântă și pe acasă cuplete învățate acolo... Au dus arta seducției la o perfecție nebanuită vreodată... și orice mijloc în acest scop, e bun... jarețiera vizibilă, picioruș în ciorapi ajour-at, sinii pe jumătate goi, priviri cu zeci de înțelesuri, grații provocatoare... toate... toate cu un singur scop... să captiveze, să prindă în mreje.

Și cu toate acestea, cine le-ar putea condamna? Sint așa de frumoase... mai frumoase poate de cum n'au fost niciodată femeile. Intrebuințează o artă întreagă, care tinde spre perfecție, numai să devină și să rămâie frumoase.

Până și știința a fost pusă în joc pentru aceasta. Sint în apus institute de intrumusețare, conduse de medici cu renume și cari dau rezultate admirabile. Astăzi femeile îmbatrânesc din punctul de vedere al frumuseței, cu 15 ani mai târziu ca până acum, Iată pentru ce nu pot fi condamnate, pentru că nici judecătorii din antichitate, bătrâni cu oasele uscate, n'au putut s'o condamne pe Phryne, când a apărut goală în fața lor.

Dacă idealul ne este frumosul, să lăsăm femeile să devină oricât de frumoase ar vrea... Ce ne pasă de sufletul lor, atâta timp cât sunt frumoase!

Un nou se ivește însă la orizont. Femeile vor drepturi... Vor să fie birjari și bărbieri, judecători și deputați. Ce va deveni atunci frumuseța lor? Formele aspre masculine vor lua locul contururilor grațioase de acum?... Glasurile fermecător de dulci... vor răzni la tribună?

Ne e groază de feminism... și la drept vorbind, nu va fi un feminism ca femeile se vor transforma cu totul... vor dispărea, căci între bărbății și femeile astăzi, abia de vor rămâne câteva neînsemnate diferențe de funcții organice. Sau poate că cine știe, numai femeile urite vor continua să ocără să devină bărbăți, cele frumuse vor prefera să rămână ceace sint... și atunci frumuseța nu va dispărea, ba poate va deveni și mai ispitoare.

A apărut

Calendarul „Poporului Român” pe 1917

Aducem o veste plăcută abonaților și cititorilor noștri: «Calendarul Poporului Român» a mai căutat calendar de români din U. și a ieșit de sub tipar — și e un frumos volum de 136 pagini. Ținând seamă de marele interes arătat publicul nostru Calendarului «Poporului Român» — direcțiunea acestei întreprinderi a căutat de data asta să facă din acest calendar un adevărat muzeu de ilustrații actuale — o culegere de cele mai interesante chipuri în legătură cu evenimentele mari ale zilei.

Iată aci titlurile celor mai interesante clișee cu text:

1. Învățătorul român care învață carte pe soldații analfabeți.
2. Ne scriu raniții.
3. Soldat român în timpul serviciului de telefonist pe front.
4. Corul de bănațeni din reg. 43 de infanterie din Jicin.
5. Un grup de frumoși ostași români.
6. Eroii noștri: Vasile Stănariul din Bistrița-Năsăud.
7. Raniți români în grup.
8. Prințul Rupprecht de Bavaria apărătorul frontului german dela Somme.
9. Reprezentanții Ententei ieșind de la un Consiliu de război.
10. Cum sint coborâți raniții din munții Tirolului de pe frontul italian.
11. Soldați bulgari și germani într'un sat sîrb.
12. Monastir, visul sîrbilor.
- Prințul moștenitor Alexandru al Serbiei cu sora lui.
13. Sufletul prizonierului rus.
14. Cum și-au construit tranchezii tranșeele lor.
- 15-19. Și România a intrat în război. — Familia regală română.
20. Un grup de conducători politici români.
21. Pe unde au trecut Români: Vederi din Brașov și Csiksereda.
22. Podul de peste Cernavoda.
23. Comandanții armatei contra României: Falkenhayn și Mackensen.
24. Marile invenții în timpul războiului.
25. Italienii și timpul ploios.
26. Tipuri din Bucovina.
- 27-31. Morții celebri din anul 1916.
32. Noul Mitropolit: Vasile Mangra.
33. Din tragediile războiului.
- 34-37. 4 Harți cu diferite fronturi.

Spațiul nu ne permite să dăm aci toată lista chipurilor din calendar.

Iată acum și ceva din cuprinsul interesant al materialului calendaristic:

1. Cine plătește scumpetea. (O poveste complicată și tristă).
2. Cite s'au iscodit în timpul războiului. — (Ploaia de foc. Improșcarea lichidului. Sfoară și saci de hârtie, etc.)
3. Învățămintele bătăliei dela Verdun.
4. Fotografierea Poloniei.
5. Cum au deplăns poezii războinice români cu Goga în frunte neutralitatea României.
6. Cele zece porunci doctoricești ale militarului în război.
7. Statele neutrale și războiul.
8. Zeci de glume vin apoi și un bogat material calendaristic.

Cuprinsul acesta variat și interesant, prevăzută cu zeci de ilustrații — face ca toată lumea românească să se prevadă de cu vreme cu un Calendar al «Poporului Român».

Prețul unui exemplar este de 60 fileri, plus porto poștal 10 fileri.

Cei cari vor să comande mai multe exemplare vor căpa următoarele înlesniri:

Pentru 30 exemplare 10% rabat

Pentru 50 exemplare 20% rabat

Pentru 150 exemplare în sus 25% rabat.

Administrația nu ia garanția dacă calendarul se pierde în ur a trimiterii nerecomandate.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia «Poporul Român», VII, Uluța 36.